

רפלידתו זיהב

פנינים, הנהגות ואמרות מגדולי ישראל

פרשת

קרה

ב' תמוז תשפ"ה

גיליון מספר
176

איך העיר רבי אברהם גניחובסקי לתלמידו

מסופר על הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל - ר"מ דישיבת טשעבין, שראה פעם תלמיד אחד נוגע במנעליו תוך כדי לימודו. אמר לו כך: "כשהייתי בחור, נגעתי במנעלי באמצע הלימוד, ומורי ורבי אמר לי: קום טול את ידיך, וכשתגדל ותהיה לרב, תאמר אף אתה לתלמידך כאשר תראה אותם נוגעים במנעליהם באמצע הלימוד שיקומו ויטלו את ידיהם".

המשיך רבי אברהם: "והנה אף אני אומר לך - קום טול את ידיך, וכשתגדל ותהיה לרב, תאמר אף אתה לתלמידך כאשר תראה אותם נוגעים במנעליהם באמצע הלימוד, שיקומו ויטלו את ידיהם!"

(הבינני ואלמדוה)

"פשעתי - שברתי את הספל שלך מתוך רשלנות"

בפרוודור המוביל למשרדי הנהלת 'תורה ודעת' ניצב ארון שהיה מיועד לשימוש חברי הנהלה. והנה אחד הבחורים שמר לו (ללא רשות) ספל חרסינה לשתית קפה בארון, כשהוא מניחו על אחד המדפים.

ויהי ביום מן הימים, הניח הבחור את הספל בצורה רשלנית בקצה המדף, כך שכאשר פתח ראש הישיבה הגאון רבי אברהם פאם זצ"ל את הארון על מנת לתלות בו את מעילו לפני תפלת שחרית, נפל הספל ונשבר. הרב פאם התעקש לטאטא בעצמו את שברי הכוס. הוא לא עשה שום חשבון על מי מוטלת האחריות.

לאחר תפלת שחרית אמר לתלמידיו שהמתינו בתור כדי לשוחח עמו, כי הוא עסוק עתה בעניין דחוף ויתפנה אליהם מאוחר יותר. אחד הבחורים עקב אחריו וראה אותו נכנס לחנות כלים סמוכה. הוא קנה ספל חדש, והניחו במדף בו היה מונח הספל הקודם. הוא השאיר בתוך הספל מכתב כתוב בעברית:

"לכבוד בעל הספל: 'פשעתי - שברתי את הספל שלך מתוך רשלנות. קניתי לך ספל אחר תחתיו. אם אינך מרוצה מהספל החדש, או אם רצונך בכסף במקומו - אנא הודיעני'. א. פאם".

(אהוב על כולם, איש לרעהו)

הערבי ביקש מהרבנים שיתפללו על המקווה, כי יש בו "נאחס"

סיפר הגאון רבי משה יהודה שניידר שליט"א: מעשה נורא היה באחד הישובים בארץ, שהיה שם מקווה ישן אך ראוי לשימוש. כמה מאנשי המקום רצו לבנות מקווה לפי שיטה מסוימת, לכן הרסו את המקווה הישן ובנו חדש. והנה כשבאו לצקת את הבורות למקווה החדש נתקלו בתקלות בלי סוף, בעניינים משונים מאד.

גם אחר כך כשהצליחו להתקדם, הגיעו כל הזמן תקלות. עד כדי כך שאחד העובדים מבני ישמעאל אמר לי שאבקש מהרבנים שיתפללו על המקווה כי יש בו "נאחס"...

"אולי דווקא האמן שלך היא שתחסר"

ספר רבי דוד מושקוביץ זצ"ל - אב"ד באניהאד: רבי שמואל ענגיל זצ"ל מראדומישראל שבת פעם בחצר רבו - בעל ה'דברי חיים'. בקריאת התורה הבחין ה'דברי חיים', כי בין גברא לגברא מעיין רבי שמואל בתלמודו.

לאחר התפילה קראו ה'דברי חיים' ואמר לו: "הרשה נא לי להוכיחך. אמנם מוחזק אתה כמי שעושה כל מעשיו על פי ההלכה, ועל כן מקפיד אתה ללמוד דווקא בין גברא לגברא, אך הלא בשעה זו אומר הגבאי 'מי שברך', והלא עלול להיות שבשל דבקותך בתורה, תסיח דעתך מענייני 'אמן' בשעה שיאמר 'מי שברך' על החולה, ואולי דווקא ה'אמן' שלך היא שתחסר להשלמת הברכה ולישועתו של אותו חולה?"

(ג'שמי ברכה, וכל מאמינים)

מה לרבם של ישראל ברחובות נידחים אלו סמוך לחשכה בערב שבת

בערב שבת אחד סמוך לחשכה, ראו פתאום בני ורשה את החפץ חיים הולך במהירות בסמטאות העקלקלות שבירכתי העיר. היה להם הדבר לפלא, מה לרבם של ישראל ברחובות נידחים אלו, ובפרט בשעה כה דחוקה של ערב שבת קודש?

לאחר מכן נודע, כי אחד מפועלי הדפוס שעבד בהדפסת ספריו של החפץ חיים, לא היה בשעת תשלום השכר, וכדי שלא לעבור על המצווה של 'ביומו תתן שכרו', ועל הלאו של 'לא-תלין פעולת שכיר', חקר אצל הפועלים על מקום מגוריו של הפועל הלז, ונחפז לביתו עם זמן הדלקת הנרות, כדי לפרוע לו את חובו טרם תשקע השמש.

(שבת ט"ש)

רבי נתן אדלר עמד מחוץ לבית החם בקור המקפא כשיניו נוקשות

מסופר על הגה"ק רבי נתן אדלר זצ"ל שנתכבד פעם אחת בסנדקאות, בברית שנערכה בעיר אחת שהיתה רחוקה מביתו מרחק רב. למרות הקור העז והשלגים, יצא רבי נתן לדרך וזכה במצווה חשובה זו. אחרי הברית חיפשו את רבי נתן ואיננו.

חיפשו אחריו בדאגה רבה, ומצאו אותו עומד בחוץ כשיניו נוקשות זו בזו מרוב קור, והוא שומר על הסוס הרתום לעגלה שהסיעה אותו.

שאל אותו בעל הברית: "למה לא יכנס רבינו לבית החם והנעים וישתתף בסעודת המצווה? וכי מצא הרב שמץ של פסול בבית?" ענה לו רבי נתן: "חלילה! פשוט ריחמתי על העגלון שנשאר לעמוד בחוץ שומר על סוסו, בעוד אני יושב בתוך הבית החם, משום כך הצעתי להתחלף איתו מעט".

נכנסו בני הבית ואכן מצאו את העגלון כשהוא ישן שנת ישרים ליד התנור החם. אולם, רבי נתן לא הסכים בשום אופן להעיר אותו. ורק אחרי שאחד מבני הבית התעקש להחליף את הרב על משמרתו, ניאות הרב להיכנס לבית החם.

(ליקוטים וסיפורים נפלאים)

ע"פ פסק של
הרב זילברשטיין
שליט"א
אנו מבקשים
לא לקרוא בעלון
בשעת התפילה
וקריאת התורה,
שלא יצא שכרו
בהפסדנו

שלחוני האחראים לשאול את מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, אולי יש כאן קפידא של המקווה הישן שהרסו אותו על אף שהיה טוב עדיין. השיב רבינו: "המקווה לא מקפיד, אבל היהודי שתרם את המקווה מקפיד. למה הרסו את המקווה?! זוהי הסיבה כנראה!"

(עטרת תפארת, נר לשולחן שבת)

הכל מאותה דפיקה שנתן הרבי מקרלין על השולחן

סיפר הרב רפאל ברלזון שליט"א: בשנת תש"ה, שהה רבי משה דוד טנגבוים ז"ל - יו"ר ועד הישיבות, בחופשה בכפר פינס. באחד הימים יצא לטייל ברחוב הכפר, והנה לקראתו הגיע קיבוצניק שהציג את עצמו כחבר קיבוץ השומר הצעיר הסמוך. הלה ביקש ממנו לבוא עמו לקיבוץ, לטקס ברית מילה. היות שחברי הקיבוץ נמצאים בעבודה, ביקשו הקיבוצניק להצטרף כעשירי למנין. תחילה חשש שהקיבוצניק מהתל בו, אך לבסוף נעתר ועלה על הג'יפ בדרכו לקיבוץ.

בהגיעם למקום כבר נכחו שם יתר האנשים. מה נדהם ר' משה דוד לראות את אחד מחברי הקיבוץ, לבוש במכנסיים קצרות ונעול בסנדלים 'תנכיות', המתכוון לשמש כמוהל. הפתעתו גברה שבעתיים כאשר המוהל פתח את פיו לומר את הברכות - המילים התנגנו מפיו בהברה ויז'ניצאית מובהקת.

המוהל מל את התינוק במומחיות וסיים את אמירת כל הברכות. מיד לאחר הברית ניגש ר' משה דוד למוהל ושאל אותו מנין הוא יודע את מלאכת המילה. הלה סיפר שמוצאו מויז'ניץ בחוץ לארץ, שם הוא היה חסיד ויז'ניץ מובהק, ושימש כמוהל בקרב החסידים. כאשר עלה לארץ התקלקל והפך לחבר קיבוץ השומר הצעיר, אך את אומנותו לא שכח והוא משמש כמוהל בשעת הצורך.

בתום האירוע ניגש אבי הבן לר' משה דוד ואמר לו: "יש לנו סבא זקן בבית ההורים אשר לא היה מסוגל להגיע לטקס הברית, אולי תוכל להיכנס לסבא כדי לאחל לו מזל טוב?". ר' משה דוד נענה לבקשה ברצון. כאשר נכנס לחדרו של הסבא הזקן, פגש אותו יושב על כסא גלגלים. הרב התיישב לצידו, והסבא החל לשאול אותו מי הוא ומהיכן.

ר' משה דוד סיפר על עצמו שהוא מגיע מירושלים, ומשתייך לחסידי קרלין. בשומעו את דבריו נפעם הסבא ואמר: אני מוכרח לספר לך דבר מה - וכך סיפר: אני מוצאי מגרמניה, בהיותי שם הגיע פעם לביקור האדמו"ר מקרלין רבי ישראל זצ"ל - הינוקא - שהיה מכונה 'דער פראנקפורטער', לצורך טיפול רפואי באזור.

בליל שבת שמעתי שישנו אדמו"ר בעיר והוא עורך טיש. ביקורו של האדמו"ר בברלין היווה אטרקציה אמיתית עבורנו. פניתי לחברי ואמרתי: 'בואו נראה מה זה אדמו"ר'. היתה לי כבר מכונית, לקחתי את חברי ונסענו יחד לכיוון בית הכנסת בו שהה הרבי.

כאשר נכנסנו ראינו את הרבי יושב בראש השולחן מוקף אנשים. לפתע הושלך הס, הרבי פתח ואמר: 'אצלנו בקרלין, אין נהוג לומר דברי תורה בשעת עריכת השולחן בטיש. אבל היות שאני אורח כאן - אכבד את מארחי שביקשו ממני לומר'. היה זה בשבת קודש פרשת קדושים, למרות שחלפו מאז עשרות שנים - הדברים שאמר הרבי זכורים לי בבהירות כאילו הם נאמרו זה עתה. וכך אמר הרבי:

מיד בתחילת הפרשה נאמרו מספר ציוויים: 'קדושים תהיו', 'איש אמו ואביו תיראו', 'את שבתותי תשמורו', 'אני השם'. נשאלת השאלה - מה הקשר בין הציוויים השונים?

השיב הרבי: לחסידים שלי מספיק לומר ציווי אחד - 'קדושים תהיו'. זה כבר מספיק להם בהחלט. אך יש אנשים

שאי אפשר לדרוש מהם זאת, ומהם מבקשים 'איש אמו ואביו תיראו', היינו - לכל הפחות תתנהגו כפי שהוריתם התנהגו. אך ישנו סוג נוסף של יהודים שהתרחקו עוד יותר, ומהם אף זאת כבר לא ניתן לדרוש. מיהודים אלה מבקשים - 'את שבתותי תשמורו'.

ואז התרומם הרבי מכיסאו, חבט בידו על השולחן והודיע: 'אך יש סוג רביעי, שאפילו זאת כבר אי אפשר לדרוש מהם. אלה שנמצאים כאן על החלונות. אתם - הצעירים של ברלין שהתביישתם להיכנס לבית הכנסת כי גם שבת אינכם שומרים. לכם אומר הקב"ה: 'דבר אחד כן תזכרו - אני השם!' יש בורא לעולם!'

דפיקת הרבי על השולחן נתנה לי דפיקה בלב. באותו זמן היתה לי בת שעמדה להינשא לגוי, עוד באותו שבוע חיסלתי את כל עסקיי בגרמניה ועליתי מיידית לארץ ישראל". סיים הסבא את סיפורו - "אם אתה רואה כיום שנכד שלי נכנס לבריתו של אברהם אבינו, הרי זה כתוצאה מאותה דפיקה שנתן הרבי על השולחן בברלין - אני השם!".

(דרשו)

"איך במדינה שקוראת לעצמה 'מדינה יהודית' - אוסרים להניח תפילין?"

שאלו נציגי "לב לאחים" את הרב זילברשטיין שליט"א: אווירת החיזוק וההתקבצות לשמירת מצוות בולטת מאד בבתי ספר חילוניים רבים. בני נוער מתחזקים מניחים תפילין בהפסקות בבתי הספר התיכוניים בהם הם לומדים ואף עושים מניינים לתפילת מנחה. יש תלמידים שאף העמידו עמדת תפילין בתיכון, על מנת שתלמידים מתקרבים יוכלו להניח תפילין בכל יום.

בכמה מבתי ספר אלו הביעה הנהלת בית הספר התנגדות ואף דרשה לבטל את עמדת התפילין. ויכוחים סוערים התקיימו בכמה בתי ספר, ואף היה מקרה בו מורה השליכה בחמת זעם את התפילין בביזיון רח"ל. היה מנהל שהחרים את התפילין והתעוררה סערה גדולה.

אחד ממקימי עמדת תפילין שואל האם להפסיק להניח את התפילין בעמדה, כדי למנוע אפשרות של ביזיון ח"ו לתפילין. בנוסף, הנהלת ביה"ס מאיימת לזרקו מבית הספר אם ימשיך בכך. האם עליו להמשיך לזכות את התלמידים במצות תפילין? תשובת הרב שליט"א:

מותר ואף רצוי להניח את העמדה. ואף אם עלולות התפילין לבוא לידי ביזיון, מכל מקום הנחת תפילין חשובה יותר. וגם שהביזיון אינו גדול כל כך אם יזרקו את התפילין. בנוסף, אם יזרקו את התלמיד מבית הספר - זה רק יהיה טובה עבורו, שילך לבית ספר תורני וישמע פחות כפירה.

יש לבכות בשאלה על השפלות הנוראית הזו, איך במדינה שקוראת לעצמה 'מדינה יהודית' - אוסרים על יהודים להניח תפילין שהן יסוד היהדות? אלפי שנים אנו מעידים על יהדותנו על ידי הנחת התפילין - איך אפשר לאסור זאת?!

לפני כ-60 שנה רעייתי תחי' למדה בבית ספר של גרמנים (כי לא היה בגרמניה בית ספר של יהודים), והחוק היה שצריך להשתתף בטקסים ובפולחן הנוצרי. אבא שלה הגיע לבית הספר ואמר: "אני יהודי, לא מתאים לבת שלי להשתתף בטקסים שלכם". בו במקום אמר לו המנהל: "אני פוטר את בתך מכל טקס דתי. היא יכולה להמשיך ולהתנהג כיהודיה!"

אם בגרמניה מבינים שמותר ליהודי להתנהג כיהודי, היתכן שבארצנו הקדושה יאסרו זאת? היתכן שיאסרו ליהודי להניח תפילין מיד בבוקר כמו שציוותה התורה? הרי זה יסוד היהדות!

(וי העמודים)

זכות העלון להשגה מהירה של החטופים, ויפ"ש: לכל הפצועים, וכן ליוסף בן שרה, נורית בת רחל, יעל בת אריס, אוהד בן דבורה, לימור בת אוליביה, רינת בת שושנה, בתוך שאר חולי עמ"י. זיווג הטן לתהילה בת חותי מלכה. זש"ק לאורטל בת יפה ולהבייל לע"י: אמנון חיים בן יוסף, עליזה בת מרים, נחמן בן רינה ז"ל